

Araştırma Makalesi / Research Article

COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Algılarının İncelenmesi*

■ Merve Kırşan Büyüktarakçı¹, ■ Ebru Cirban Ekrem², ■ Aylin Kurt^{3*}

¹ Öğr. Gör., Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye / mervekirsan1167@gmail.com.

² Öğr. Gör., Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye / cirban.ebru@gmail.com.

³ Dr. Öğr. Üyesi., Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye / aylinkurt67@gmail.com.

Özet: Bu araştırmanın amacı, COVID-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algılarını incelemektir. Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu araştırma, 1-15 Aralık 2021 tarihlerinde, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencileriyle yürütülmüştür. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek evrenin tamamına ulaşılmak hedeflenmiştir. Veriler “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği (HMAÖ)” ile toplanmıştır. Veriler, SPSS 21.0 programında, Mann-Whitney U Testi ile Kruskal-Wallis Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Kız öğrencilerin (122.90) erkek öğrencilere (99.79) göre, üçüncü sınıf öğrencilerinin (133.99) birinci sınıf öğrencilerine (101.73) göre mesleki algısı daha yüksek saptanmıştır (p<0.05). Yapılan araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algılarının olumlu yönde olduğu ve COVID-19 pandemisinde öğrencilerin meslek algılarının etkilenmediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Hemşirelik Öğrencileri, Mesleki Algı.

JEL Sınıflandırması: I1, I10, I19

Başvuru Tarihi: 14.05.2023

Kabul Tarihi: 17.07.2023

Bu Makaleye Atıf İçin: Kırşan-Büyüktarakçı, M., Cirban-Ekrem, E., & Kurt, A. (2023). COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Algılarının İncelenmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 71-80.

Investigation of Nursing Students' Perceptions of Nursing Profession in the COVID-19 Pandemic

■ Merve Kırşan Büyüktarakçı¹, ■ Ebru Cirban Ekrem², ■ Aylin Kurt^{3*}

¹ Lect., Bartın University, Bartın, Türkiye / mervekirsan1167@gmail.com.

² Lect., Bartın University, Bartın, Türkiye / cirban.ebru@gmail.com.

³ Asst. Prof., Bartın University, Bartın, Türkiye / aylinkurt67@gmail.com.

Abstract: The aim of this study is to investigate nursing students' perceptions of the nursing profession during the COVID-19 pandemic. This descriptive and cross-sectional study was conducted on 1-15 October 2021 with nursing students studying at a state university. In the study, it was aimed to reach the entire population by not choosing a sample. Data were collected with the “Descriptive Information Form”, “Nursing Profession Perception Scale”. The data were analyzed using the Mann-Whitney U Test and the Kruskal-Wallis Test in the SPSS 21.0 program. Professional perception of female students (122.90) was higher than male students (99.79), and third-year students (133.99) compared to first-year students (101.73) (p<0.05). As a result of this research, it was determined that the nursing students' perceptions of the nursing profession were positive, and the COVID-19 pandemic did not affect the students' perceptions of their profession.

Keywords: COVID-19, Nursing Students, Profession, Perception.

JEL Classification: I1, I10, I19

Received Date: 14.05.2023

Accepted Date: 17.07.2023

How to Cite this Article: Kırşan-Büyüktarakçı, M., Cirban-Ekrem, E., & Kurt, A. (2023). COVID-19 Pandemisinde Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Algılarının İncelenmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 71-80.

♦ **Sorumlu Yazar / Corresponding Author**

* Bu çalışma, Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 24.11.2021 tarihli ve 2021-SBB-0395 sayılı kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

In this study, it was aimed to examine the nursing profession perceptions of nursing students who will perform the nursing profession professionally during the COVID-19 pandemic.

Research Questions

What are nursing students' perceptions of the nursing profession during the COVID-19 pandemic?

Literature Review

Nursing students' perceptions of the nursing profession consist of the students' feelings, thoughts and attitudes about both themselves and their environment, the image of nursing, the duties and responsibilities of nurses, and are strengthened by positively affect the relationships they have established and contribute to their professional development. It is thought that the perception of the nursing profession, which is significantly affected by nursing education, may also be affected by the COVID-19 pandemic. Students who prefer undergraduate nursing education come to the nursing department with the perspectives of the family they live in and then the society in which they live. The perceptions of the student, who started the vocational education process with the perspectives of the family and society, towards the nursing profession are significantly affected by the nursing education. This effect is desired and targeted to be positive. The positive professional perception of the student will increase the professional motivation, self-confidence, satisfaction of the nurses and the quality of the health care service they provide.

Methodology

The data of this descriptive and cross-sectional study were collected by self-report method on October 1-15, 2021. The inclusion criteria of the study were to be a registered student in the nursing department of a state university in the north of Turkey, and to volunteer to participate in the study. Students who did not agree to participate in the study were excluded. In the collection of data, "Descriptive Information Form" and "Nursing Profession Perception Scale (HMAS)", which were prepared by the researchers in line with the literature, were used.

Results and Conclusions

The total mean score of "Nursing Profession Perception Scale" was calculated as 84.34 ± 13.46 , the mean total score of the sub-dimension of occupational qualifications was calculated as 70.53 ± 11.63 , and the mean total score of the occupational status sub-dimension was calculated as 17.54 ± 4.24 . The Cronbach's alpha coefficient of the scale was found to be 0.832. While there were significant results between students' gender ($p=0.016$), place of residence ($p=0.019$) and class ($p=0.007$) and their profession perceptions, no significant results were found with other variables. As a result of this research, it was determined that the nursing students' perceptions of the nursing profession were positive, but the COVID-19 pandemic did not affect the students' perceptions of their profession.

GİRİŞ

SARSCoV-2 virüsünün neden olduğu birçok ölüme sebep olan COVID-19 hastalığı, 1 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır (Ciotti vd., 2020). COVID-19 hastalığı küresel boyutta yüksek morbidite ve mortalite oranı olan bulaşıcı bir hastalıktır. Bulaşıcı olan bu hastalık nedeni ile Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından Mart 2020'de küresel pandemi ilan edilmiştir (Lovrić vd., 2020). Pandemi sürecinde hemşirelerin en ön safta çalışması ve hastalar ile daha çok etkileşim halinde bulunması onların pandemiden daha çok etkilenmesine neden olmuştur. Hemşireler bulaş riski yüksek olan hastalara uzun süre bakım vermeleri nedeniyle hem fizyolojik hem de psikolojik sorunlar ile mücadele etmek zorunda kalmıştır (Çevik-Aktura ve Özden, 2020; Swaminathan et al., 2022). COVID-19' yakalanma, sağlığını kaybetme, hayatını kaybetme, tükenmişlik gibi konular hemşirelerin mücadele etmek zorunda kaldığı sorunların başında gelmişti (Yüncü ve Yılan, 2020). Bu sorunlara rağmen hemşireler, hastaların tedavi sürecini yürütme ve onların tüm bakım gereksinimlerini karşılamak için halen çaba sarf etmektedir. Pandemiye hemşirelerin bu çabaları, toplum tarafından da fark edilerek ve desteklenmektedir. Pandemi sürecinde, toplumun sağlık meslek üyelerine yönelik algıları da olumlu yönde etkilenmektedir (Güven ve Ünsal, 2020). Toplumun bir parçasını da hemşirelik öğrencileri oluşturmaktadır. Geleceğin sağlık profesyoneli adayları olan hemşirelik öğrencilerinin kendi mesleklerine bakış açısı da mesleğin gelişimi ve profesyonelleşmesi adına büyük önem arz etmektedir (Poorchangizi vd., 2019).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algıları, öğrencilerin hem kendilerinin hem de çevrelerinin, hemşirelik imajı, hemşirelerin görev ve sorumlulukları hakkındaki duygu, düşünce ve tutumlarından oluşmakta ve eğitim ile güçlendirilmektedir (Bijani vd., 2019; Browne vd., 2018). Hemşirelik lisans eğitimini tercih eden öğrenciler, öncelikle yaşadıkları ailenin, daha sonra da içinde yaşadığı toplumun hemşirelik mesleğine olan bakış açıları ile hemşirelik bölümüne gelirler (Poorchangizi vd., 2019). Aile ve toplumun bakış açıları ile mesleki eğitim sürecine başlayan öğrencinin hemşirelik mesleğine yönelik algıları hemşirelik eğitiminden önemli derecede etkilenir. Bu etkinin olumlu yönde olması istenmekte ve hedeflenmektedir. Öğrencinin sahip olduğu olumlu mesleki algı, hemşirelerin mesleki motivasyonunu, özgüvenini, doyumunu ve sunmuş olduğu sağlık bakım hizmetinin kalitesini arttıracak, kurduğu ilişkileri olumlu etkileyecek ve mesleki gelişimine katkı sağlayacaktır (Güven ve Ünsal, 2020).

COVID-19 pandemisi öncesinde yapılan araştırmalara bakıldığında, hemşirelik öğrencilerinin mesleki algılarının oldukça iyi olduğu görülmektedir (Cerit ve Coşkun, 2018; Çınar et al., 2011; Kızılcık-Özkan et al., 2017). COVID-19 pandemisi ile birlikte iş memnuniyetinde azalma, mesleki başarı ve etkinliklerini ortaya koymada yetersizlik hemşireler arasında sıklıkla görülmeye başlandı (Güdük et al., 2022). İş memnuniyeti ve mesleki başarı ve etkinliklerini ortaya koyma mesleki algının önemli bileşenleridir (Doğan ve Basım, 2021). Bir çalışanın mesleki imajı ne kadar artarsa, çalışan işini o kadar güçlü ve kendi işi olarak benimseyecek ve öyle hissedebilecektir (Yayan et al., 2017). Hemşirelik eğitiminden önemli derecede etkilenen hemşirelik mesleği algısını, COVID-19 pandemisinin de etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle araştırmada, hemşirelik mesleğini profesyonel olarak gerçekleştirecek olan hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemisi sürecindeki hemşirelik mesleği algılarının incelenmesi amaçlandı.

3. MATERYAL VE METOD

3.1. Araştırmanın Tipi

Öğrencilerin mesleki algularına yönelik gerçekleştirilen araştırmanın tipi tanımlayıcı-kesitseldir.

3.2. Katılımcılar

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin kuzeyinde bir devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü kurumda 2021-2022 eğitim öğretim yılında toplam 257 hemşirelik öğrencisi öğrenim görmekteydi. Örneklem seçimine gidilmeyerek, evrenin tamamına ulaşılmak hedeflenmiş ve araştırma 231 hemşirelik öğrencisi ile tamamlanmıştır (Katılım oranı: %89). Araştırmanın yürütüldüğü kurumda hemşirelik son sınıf öğrencilerinin olmaması nedeniyle araştırma 1., 2. ve 3. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya dahil olma kriterleri; (1) hemşirelik öğrencisi olmak, (2) araştırmanın yürütüldüğü kurumda öğrenci olmak, (3) 18 yaş üstü olmak, (4) araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır.

3.3. Verilerin Toplanması

Veriler 1-15 Aralık 2021 tarihinde öz bildirim yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın dâhil edilme kriterleri, Türkiye'nin kuzeyinde bir devlet üniversitesinde hemşirelik bölümünde kayıtlı öğrenci olmak, ve çalışmaya katılmaya gönüllü olmaktır. Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen öğrenciler kapsam dışı bırakılmıştır. Verilerin toplanmasında, literatür bilgileri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan olan "Tanıtıcı Bilgi Formu" ile "Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği (HMAÖ)" kullanılmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, medeni durum, hemşirelik mesleğini seçme nedeni, hemşirelik mesleğini yapmak isteme durumu ve COVID-19 öyküsü gibi bilgileri içeren 14 maddeden oluşmaktadır (Bijani vd., 2019; Eser vd., 2008).

Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği (HMAÖ): Eşer vd. (2006) tarafından geliştirilen, 5'li Likert tipi bir ölçek olup, "Mesleki Nitelikler ve Mesleki Statü" başlıklı iki alt boyutları ile 22 maddeden oluşmaktadır. "Mesleki Nitelikler" alt boyutunu; 1., 2., 3., 4., 5., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. ve 21. maddeler, "Mesleki Statü" alt boyutunu ise; 6., 7., 8., 12. ve 22. maddeler oluşturmaktadır. Ölçek maddelerinin puanlamasında 1 "kesinlikle katılmıyorum" ve 5 "tamamen katılıyorum" şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek toplam puan, 22-110 arasında değişmektedir. "Mesleki Nitelikler" alt boyutunun (17 madde) en yüksek puanı 85, en düşük puanı 17, "Mesleki Statü" alt boyutunun (5 madde) en yüksek puanı 25, en düşük puanı 5'tir. Ölçekten elde edilen toplam puanın yükselmesi meslek algısının olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0.83'tür (Eşer et al., 2006). Bu araştırmada da HMAÖ'nün Cronbach's Alpha katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri SPSS 21.0 paket programı ile uygun testler yapılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı sürekli değişkenler için ortalama, medyan, standart sapma; kategorik değişkenler için sıklık ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. "Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği"nin ve alt boyutlarının puan ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogrow Simirnov Testi ile test edilmiştir. Veriler, normal dağılıma uymadığı için ikili grupların karşılaştırılmasında Mann-Whitney U Testi ve ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Farklılıkların nereden

kaynaklandığının tespiti için Bonferroni testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma, Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 24.11.2021 tarihli ve 2021-SBB-0395 sayılı kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur. Araştırmaya başlamadan önce, “Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği”nin yazarlarından e-posta yolu ile ölçek kullanım izni alınmıştır. Ayrıca, araştırmanın yürütüleceği üniversitenin hemşirelik bölümünden kurum izni alınmıştır. Katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilip yazılı/sözlü onamları alınmıştır.

4. BULGULAR

Hemşirelik mesleğini profesyonel olarak gerçekleştirecek olan hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemisinde hemşirelik mesleği algılarının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmaya 231 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalamasının 19.89 ± 1.62 (minimum 17, maksimum 29), %70.1'i kadın, %97.8'i bekar, %34.6'sının en uzun süre ilde yaşadığı ve %97.0'ının hemşire olarak yarı zamanlı ya da tam zamanlı herhangi bir işte çalışmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %44.2'sinin 1. sınıfta öğrenim gördüğü, %83.1'inin hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiği, %44'ünün ise hemşirelik mesleğini iş bulma kolaylığı olduğu için tercih ettiği saptanmıştır. Öğrencilerin %64.1'inin çevresinde hemşirelik mesleğini yapan bir tanıdığının olduğu, %81.8'inin mezun olunca hemşirelik mesleğini yapmak istediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin %81.4'ünün COVID-19 enfeksiyonunu geçirmediği, %90'ının ailesinde COVID-19 enfeksiyonundan vefat eden birinin olmadığı belirlenmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

	N	%
Cinsiyet		
<i>Kadın</i>	162	% 70.1
<i>Erkek</i>	69	% 29.9
Medeni Durum		
<i>Evlü</i>	5	% 2.2
<i>Bekar</i>	226	% 97.8
En Uzun Yaşanılan Yer		
<i>Metropol (İstanbul, Ankara, İzmir)</i>	68	% 29.4
<i>İl</i>	80	% 34.6
<i>İlçe</i>	54	% 23.4
<i>Köy</i>	29	% 12.6
Şu An Herhangi Bir Yerde Yarı Zamanlı veya Tam Zamanlı Hemşire Olarak Çalışma Durumu		
<i>Evet</i>	7	% 3.0
<i>Hayır</i>	224	% 97.0
Sınıf		
<i>1. Sınıf</i>	102	% 44.2
<i>2. Sınıf</i>	59	% 25.5
<i>3. Sınıf</i>	70	% 30.3
Hemşirelik Mesleğini İsteyerek Seçme Durumu		
<i>Evet</i>	192	% 83.1
<i>Hayır</i>	38	% 16.5
Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedeni*		
<i>Mesleği Sevdiğim İçin</i>	116	% 42.5
<i>İş Bulma Kolaylığı</i>	120	% 44.0
<i>Ailem İstediyi İçin</i>	25	% 9.2

<i>Diğer</i>	12	% 4.4
Çevrede Hemşirelik Yapan Bir Tanıdığın Varlığı		
<i>Evet</i>	148	% 64.1
<i>Hayır</i>	83	% 35.9
Hemşirelik Yapmak İsteme Durumu		
<i>İstiyorum</i>	189	% 81.8
<i>İstemiyorum</i>	6	% 2.6
<i>Kararsızım</i>	36	% 15.6
COVID-19 Geçirme		
<i>Evet</i>	43	% 18.6
<i>Hayır</i>	188	% 81.4
Çevrede COVID-19 Geçiren Birinin Varlığı		
<i>Evet *</i>		
<i>Aynı Evde Yaşadığım Aile Üyelerimden Biri</i>	81	% 33.9
<i>Tanıdıklarım</i>	78	% 32.6
<i>Hayır</i>	79	% 34.2
Ailede COVID-19'dan Vefat Eden Birinin Varlığı		
<i>Evet</i>	23	% 10.0
<i>Hayır</i>	208	% 90.0

* Birden fazla seçeneğe cevap verilmiştir.

Öğrencilerin “HMAÖ” toplam puan ortalaması 84.34 ± 13.46 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin mesleki algı düzeylerinin oldukça iyi olduğu görülmüştür. “HMAÖ” mesleki nitelikler alt boyut toplam puan ortalaması 70.53 ± 11.63 , mesleki statü alt boyut toplam puan ortalaması ise 17.54 ± 4.24 olarak belirlenmiştir (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği Puan Ortalamaları

Değişken	Minimum	Maksimum	$\bar{X} \pm SS$
<i>HMAÖ Toplam Puanı</i>	21	105	84.34 ± 13.46
<i>Mesleki Nitelikler Alt Boyutu</i>	17	85	70.53 ± 11.63
<i>Mesleki Statü Alt Boyutu</i>	5	25	17.54 ± 4.24

Öğrencilerinin cinsiyetleri ile hemşirelik mesleği algıları arasında anlamlı bir fark vardır. Kız öğrencilerin hemşirelik mesleği algılarının (122.90), erkek öğrencilerden (99.79) daha fazla olduğu tespit edilmiştir ($p=0.016$). Öğrencilerin medeni durum, hemşirelik mesleğini isteyerek seçme durumu, çevresinde hemşirelik mesleğini yapan birilerinin olma durumu, şu an hemşire olarak çalışma durumları, COVID-19 geçirme durumları ve ailesinde koronavirüs enfeksiyonundan ölüm yaşanması durumunun hemşirelik mesleği algılarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Bazı Tanıtıcı Özellikleri İle Hemşirelik Mesleği Algularının Karşılaştırması

Değişken	N	Medyan	U	p
Cinsiyet				
<i>Kadın</i>	162	122.90		
<i>Erkek</i>	69	99.79	4470.500	0.016
Medeni Durum				
<i>Evlü</i>	5	93.20		
<i>Bekar</i>	226	116.50	451.000	0.440
Hemşirelik Mesleğini İsteyerek Seçme Durumu				
<i>Evet</i>	192	119.20		
<i>Hayır</i>	38	96.80	2937.500	0.058
Çevrede Hemşirelik Mesleğini Yapan Birinin Varlığı				

<i>Evet</i>	148	116.96	6000.500	0.771
<i>Hayır</i>	83	114.30		
Şu An Herhangi Bir Yerde Yarı Zamanlı Ya Da Tam Zamanlı Hemşire Olarak Çalışma Durumu				
<i>Evet</i>	7	110.71	747.000	0.832
<i>Hayır</i>	224	116.17		
COVID-19 Geçirme Durumu				
<i>Evet</i>	43	127.45	3549.500	0.213
<i>Hayır</i>	188	113.38		
Ailede COVID-19 Nedeni İle Vefat Durumu				
<i>Evet</i>	23	102.22	1.088	0.297
<i>Hayır</i>	208	117.52		
En Uzun Yaşadığı Yer*				
<i>Metropol</i>	68	124.97		
<i>İl</i>	80	103.93	9.906	0.019
<i>İlçe</i>	54	133.14		
<i>Köy</i>	29	96.36		
Kaçıncı Sınıftasınız				
<i>1. Sınıf</i>	102	101.73		0.007
<i>2. Sınıf</i>	59	119.34	9.884	(1-3,
<i>3. Sınıf</i>	70	133.99		p=0.006)
Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedeni**				
<i>Mesleği Sevdiğim İçin</i>	193	123.51		
<i>İş Bulma Kolaylığı</i>	184	108.73	10.413	0.166
<i>Ailem İsteddiği İçin</i>	120	201.00		
Mesleği Yapmak İsteme Durumu				
<i>İstiyorum</i>	189	120.73		
<i>İstemiyorum</i>	6	91.25	5.239	0.073
<i>Karasızım</i>	36	95.28		

*Yapılan ileri analizde anlamlı farkın nereden kaynaklandığı tespit edilememiştir. **Birden fazla seçeneğe cevap verilmiştir.
KW: Kruskal-Wallis Testi

Tablo 3'e göre, öğrencilerin en uzun yaşadığı yer ve eğitim gördükleri sınıf ile hemşirelik mesleği algıları arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $p=0.019$; $p=0.007$). Üçüncü sınıf öğrencilerin (133.99) hemşirelik mesleğine yönelik algıları birinci sınıf öğrencilerine (101.73) göre yüksek çıkmıştır ($p=0.006$). Öğrencilerin en uzun yaşadığı yere göre yapılan ileri analizde anlamlı farklılığın nereden kaynaklandığı tespit edilememiştir. Öğrencilerin mesleği seçme nedeni ve mesleği yapmak isteme durumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, COVID-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin "HMAÖ" toplam puan ortalaması 84.34 ± 13.46 ile mesleki algı düzeylerinin oldukça iyi olduğunu görülmüştür. Kız öğrencilerin hemşirelik mesleği algılarının (122.90), erkek öğrencilerden (99.79) daha fazla olduğu tespit edilmiştir ($p=0.016$). Öğrencilerin COVID-19 geçirme durumlarının ve ailesinde koronavirüs enfeksiyonundan ölüm yaşanması durumunun hemşirelik mesleği algılarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı saptanmıştır.

Hemşirelik öğrencilerinin meslek algılarının oldukça iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir (84.34 ± 13.46). Ülkemizde yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin mesleki algılarının benzer olarak oldukça iyi olduğu

görülmektedir (Güven ve Ünsal, 2020; Ak vd., 2021). Mesleğe uyum sağlamada ve verimli bir çalışma yaşamı sürdürmede o mesleğe ilişkin olumlu algıya sahip olmak önemli bir faktördür (Bilgehan ve İnkaya, 2021). Gerek pandemi öncesi gerekse de pandemi sonrası hemşirelik öğrencilerinin mesleki algıları oldukça iyi düzeydedir (Güven ve Ünsal, 2020; Cerit ve Coşkun, 2018).

Araştırmada, kız öğrencilerin hemşirelik mesleği algularının, erkek öğrencilerden daha fazla olduğu görülmüştür. Yılmaz ve Ordu (2022) araştırmasında öğrencilerin meslek algularına yönelik farklı iki sonuç bulunduğu belirtilmektedir. Bunlardan biri eşitlikçi yaklaşım olup hem kadınların hem de erkeklerin başarılı bir hemşire olacağı iken diğeri toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında erkeklerin pandemi döneminde daha başarılı hemşireler olacağı yönündedir. Yapılan farklı araştırmalarda da hemşirelikte kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre hemşirelik mesleği algularının daha olumlu olduğu gösterilmektedir (Bijani et al., 2019; Bilgehan ve İnkaya, 2021; Dağhan vd., 2020). Hemşirelik mesleğinin toplum tarafından genellikle kadınlara ait bir meslek gibi görünmesi ve bu araştırmada erkek hemşirelerin nispeten sayısının kız öğrencilere oranla hâlen daha az olması bu farklılığın sebebi olarak yorumlanabilir.

Araştırmada üçüncü sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik algularının birinci sınıf öğrencilerine göre yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin eğitim gördüğü sınıf seviyesinin artması teorik ve klinik açıdan bilgi ve beceri düzeylerinin artmasını ve uygulamalarından doyum almalarını sağlamaktadır. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar vurgulanmaktadır (Ak et al., 2021; Bilgehan ve İnkaya, 2021; Güven ve Ünsal, 2020). Hemşirelik öğrencileri, hemşireliğin doğasına yerleşmiş inançları ile hemşirelik eğitimine başlarlar. Daha sonra çok sayıda faktör hemşirelik öğrencilerinin mesleki kimlik sürecine katılır. Mesleki algının da eğitim sürecinde olumlu yönde gelişmesi beklenir (Crismon vd., 2021).

Araştırmada öğrencilerin COVID-19 geçirme durumlarının ve ailesinde COVID-19 enfeksiyonundan ölüm yaşanması durumunun hemşirelik mesleği algularında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda COVID-19 pandemisinin hemşirelik mesleği algularını farklı şekilde etkilediği belirtilmektedir (Tülüce ve Kaplan-Serin, 2022; Yılmaz ve Ordu, 2022). COVID-19 pandemiden önce yapılan araştırmalar incelendiğinde; hemşireliğin Türk toplumundaki statüsü düşük ve orta olarak tanımlanmış olup (Baykara-Mat ve Baykal, 2021; Köktürk vd., 2020; Yılmaz vd., 2019), bu durumun hemşirelik mesleği algısını olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Pandeminin başladığı andan itibaren de hemşireler en ön safta, daha zorlu çalışma koşullarında hastaların bakım ve tedavilerini gerçekleştirmiştir. Hastalar ile en çok etkileşim halinde olan hemşirelerin bu zorlu çabaları toplum tarafından fark edilmiş ve toplumdaki bireylerin onlara karşı olan olumsuz kalıp yargıları bu süreçte azalmaya başlamıştır (Kocabaş ve Erdem, 2019). Hemşirelik mesleğini gerçekleştirecek olan hemşirelik öğrencilerinin de mesleği iyi tanımaları, meslek algularının pozitif olması, mesleği kabullenmeleri, sevmeleri, mesleğin statüsünün yükselmesi ve ilerlemesi açısından önem taşımaktadır. Pandemi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin de hemşirelik mesleğine olan alguları değişkenlik gösterebilir. Fakat çalışmamızda COVID-19 pandemisinde öğrencilerin hemşirelik mesleği algularında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu konu ile ilişkin literatür incelendiğinde; Dost vd. (2021) çalışmasında COVID-19 pandemisi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin mesleki imaj algularının iyi düzeyde olduğu belirtilmiştir. Bilgehan ve İnkaya (2021)'nin nitel araştırmasında ise hemşirelik öğrencilerinin meslek algularının genellikle olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Tunc ve Ergin (2021)'in çalışmasında da hemşirelik öğrencilerinin pandemi sürecinde hemşirelik mesleğine yönelik imaj

algılarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmaların sonuçları ile çalışmamızın temel amacı kapsamında ortaya çıkan sonucun literatür ile paralel olmadığı, bir başka ifade ile COVID-19 pandemisinin hemşirelik öğrencilerinin meslek algılarını etkilemediği görülmektedir. Fakat hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algıları olumlu yöndedir. Bu önemli sonuç doğrultusunda; klinikte çalışan profesyonel hemşireler gibi hemşirelik mesleğini gerçekleştirmeye hazırlanan hemşirelik öğrencilerinin de COVID-19 pandemisine bilişsel olarak adapte olması sebebiyle pandeminin öğrencilerin mesleki algılarını değiştirmediği düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu araştırmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algılarının yüksek olduğu ve COVID-19 pandemisinin öğrencilerin meslek algılarını etkilemediği belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerin meslek algıları; cinsiyet, yaşanılan yer ve eğitim gördüğü sınıfa göre farklılık göstermiştir.

Öğrencilerin hemşirelik mesleği algılarının oldukça yüksek olması ve koronavirüs gibi küresel çapta bir sorun olan pandemi karşısında meslek algılarının etkilenmemesinin, hemşirelik mesleği ile ilgili beklenti, ilgi ve isteklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin bu konudaki en önemli rol modelleri sahada çalışan klinik hemşirelerdir. Hemşirelerin pandemi sürecindeki çalışma koşullarının iyileştirilmesi mesleki saygınlığın artmasına ve öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik algılarının olumlu yönde gelişmesine yol açacaktır. Ek olarak, öğrenci ve hemşireleri bir araya getirecek, klinikte karşılaşılabilecek problemler ve çözüm önerileri konusunda bilimsel etkinlikler yapılması önerilmektedir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI BEYANI

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

DESTEK VE TEŞEKKÜR BEYANI

Çalışma herhangi bir destek almamıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Ak, B., Çıtak-Bilgin, N., Erol, F., & Cerit, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin hemşirelik mesleği ilişkin algılarının belirlenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 23(3), 559-568. <https://doi.org/10.24938/kutfd.970979>
- Baykara-Mat, S. T., & Baykal, Ü. (2021). Birinci basamak sağlık hizmetlerinden yararlananların hemşirelik imajına ilişkin algıları ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 24(3), 357-364. <https://doi.org/10.17049/ataunihem.770806>
- Bijani, M., Tehranineshat, B., & Torabizadeh, C. (2019). Nurses', nursing students', and nursing instructors' perceptions of professional values: A comparative study. *Nursing Ethics*, 26(3), 870-883. <https://doi.org/10.1177/0969733017727153>
- Bilgehan, T., & İnkaya, B. (2021). Mezuniyete ramak kala hemşirelik öğrencilerinin mesleki algıları: Nitel bir çalışma. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 8(2), 90-96. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/sagakaderg>
- Browne, C., Wall, P., Batt, S., & Bennett, R. (2018). Understanding perceptions of nursing professional identity in students entering an Australian undergraduate nursing degree. *Nurse Education in Practice*, 32(October 2017), 90-96. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2018.07.006>
- Cerit, B., & Coşkun, S. (2018). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyinin meslek algısına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(4), 283-289.
- Ciotti, M., Ciccozzi, M., Terrinoni, A., Jiang, W. C., Wang, C. Bin, & Bernardini, S. (2020). The COVID-19 pandemic. *Critical Reviews in Clinical Laboratory Sciences*, 57(6), 365-388. <https://doi.org/10.1080/10408363.2020.1783198>
- Crismon, D., Mansfield, K. J., Hiatt, S. O., Christensen, S. S., & Cloyes, K. G. (2021). COVID-19 pandemic impact on experiences and perceptions of nurse graduates. *Journal of Professional Nursing*, 37(5), 857-865. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2021.06.008>

- Çevik-Aktura, S., & Özden, G. (2020). Salgının psikolojik etkileri: COVID-19 hemşireleri. *Journal of International Social Research*, 13(73), 1146-1151. <https://doi.org/10.17719/jisr.11049>
- Çınar, Y. Ş., Kocaçal-Güler, E., Eşer, İ., & Khorshid, L. (2011). İki farklı eğitim sistemi ile öğrenim göre hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 27(3), 1-8.
- Dağhan, Ş., Akin, R., Sözer, İ. M., & Uyanık, G. (2020). Öğrenci hemşirelerin meslek algıları ve akademik motivasyonlarının “Y Kuşağı” özelliklerine göre incelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 139-148.
- Dost, A., Aslan-Huyar, D., & Tunçay, H. B. (2021). COVID-19 pandemisi döneminde intörn hemşirelerin mesleki imaj algılarının incelenmesi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14, 270-284.
- Eser, E., Yüksel, H., Baydur, H., Erhart, M., Saatli, G., Özyurt, B. C. İ. Z., Özcan, C., & Ravens-Sieberer, U. (2008). The psychometric properties of the new turkish generic health-related quality of life questionnaire for children (Kid-KINDL). *Journal of Turkish Psychiatry*, 19(4), 409-417.
- Eşer, İ., Khorshid, L., & Denat, Y. (2006). Hemşirelik mesleğini algılama ölçeği geçerlik güvenirlik çalışması. *Çınar Dergisi*, 10(1), 31-39.
- Güdük, Ö., Vural, A., & Güdük, Ö. (2022). COVID-19 salgını döneminde sağlık çalışanlarının iş doyumunu. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 54-62. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.888358>
- Güven, Ş. D., & Ünsal, A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleği algılarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 52-61. <https://doi.org/10.21733/ibad.756180>
- Kızılcık-Özkan, Z., Ünver, S., Avcıbaşı, İ. M., Semerci, R., & Yıldız-Fındık, Ü. (2017). Bir grup hemşirelik öğrencisinin mesleğe yönelik imaj algısı. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 19(1), 38-47.
- Kocabaş, D., & Erdem, R. (2019). Hemşirelik mesleğine yönelik kalıpyargılar üzerine bir derleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(25), 650-657. <https://doi.org/10.21076/vizyoner.566158>
- Köktürk, N., İtil, B. O., Altınışık, G., Adıgüzel, N., Akgün, M., Akyıldız, L., ... Bayram, H. (2020). COVID-19 pandemic and the global perspective of turkish thoracic society. *Turkish Thoracic Journal*, 21(6), 419-432. <https://doi.org/10.5152/TurkThoracJ.2020.20174>
- Lovrić, R., Farčić, N., Mikšić, Š., & Včev, A. (2020). Studying during the COVID-19 pandemic: A qualitative inductive content analysis of nursing students' perceptions and experiences. *Education Sciences*, 10(7), 1-18. <https://doi.org/10.3390/EDUCSCI10070188>
- Poorchangizi, B., Borhani, F., Abbaszadeh, A., Mirzaee, M., & Farokhzadian, J. (2019). The importance of professional values from nursing students' perspective. *BMC Nursing*, 18(1), 1-7. <https://doi.org/10.1186/s12912-019-0351-1>
- Swaminathan, R., Mukundadura, B. P., & Prasad, S. (2022). Impact of enhanced personal protective equipment on the physical and mental well-being of healthcare workers during COVID-19. *Postgraduate Medical Journal*, 98(1157), 231-233. <https://doi.org/10.1136/postgradmedj-2020-139150>
- Tunc, D., & Ergin, E. (2021). Nursing students' professional image perceptions during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Caring Sciences*, 14(3), 1677-1686.
- Tülüce, D., & Kaplan Serin, E. (2022). Nursing students' opinions about COVID-19: A qualitative study. *Omega (United States)*, (Early review), 1-14. <https://doi.org/10.1177/00302228211067041>
- Yılmaz, S., & Ordu, Y. (2022). The perceptions of nursing students regarding coronavirus and occupation according to gender: A qualitative study. *Nursing Forum*, (Early review), 1-10. <https://doi.org/10.1111/nuf.12693>
- Yılmaz, M., Gölbaşı, Z., Türk, K. E., & Hançer, A. T. (2019). Hemşire, hekim ve hastaların hemşirelik imajına ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 38-44.
- Yüncü, V., & Yılan, Y. (2020). COVID-19 pandemisinin sağlık çalışanlarına etkilerinin incelenmesi: Bir durum analizi. *İğdir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ek sayı, 373-401.